
DET NORSKE

ARBEIDERPARTI

BERETNING

1948

ARBEIDERNES AKTIETRYKKERI

DET NORSKE ARBEIDERPARTI

BERETNING

1948

UTARBEIDET VED PARTIKONTORET

OSLO 1949 — TRYKT I ARBEIDERNES AKTIETRYKKERI

INNHOLDSFORTEGNELSE

	Side
Sentralstyret og landstyret	4
Møter	5
Partikontoret	6
Faste komitéer og utvalg	7
Landsmøtet	8
Agitasjons- og organisasjonsarbeidet	8
Organisasjons- og medlemstall	9
1. mai	11
Nordisk samarbeid	13
Internasjonalt samarbeid	14
Stipendier	15
Kommunalkonferanse	16
«Folkedemokratiet» i Tsjekkoslovakia	17
Marshallplanen og gjenreisingen	17
Arbeiderbladet	18
Arbeiderpressen	19
Norsk Arbeiderpresse A.s	22
Arbeidernes Pressekontor	24
Kvinnesekretariatet	24
Arbeidernes Ungdomsfylking	33
Framfylkingen	35
Regjeringen og Stortinget	36

1948.

1948 var ikke valgår. Det kommende stortingsvalg satte imidlertid sitt preg på det politiske liv og tilspisset de politiske motsetninger, som begynte å gjøre seg sterkere gjeldende allerede i 1947. De partimessige motsetningene satte sitt preg på Hauge-Helseth-sakens behandling, og preget også behandlingen av Protokollkomiteens innstilling i forbindelse med Granskningskommisjonens innberetninger. Her ble imidlertid resultatet til slutt at Odelstinget enstemmig vedla innberetningen til protokollen. Dette resultat betegner en personlig oppreisning for forhenværende statsminister Nygaardsvold og et nederlag for de partier som ville bruke Granskningskommisjonens beretning til å ramme Det norske Arbeiderparti. En forpostfektning for valgkampen kom i forbindelse med avsløringen av «Libertas» og «Industria» og den hemmelige økonomiske støtte av de borgerlige valgforberedelser.

Aktivistene i Bondelaget truet en tid med å skape alvorlig krise om jordbruksprisene, idet de forsøkte å få skogeierne til å blokere årets tommerhogst for å tiltvinge seg høyere priser. Aktivistene måtte imidlertid gi seg da aksjonen ble erklært ulovlig. Ved forhandlinger ble det deretter oppnådd enighet om en to-årig prisavtale og det har siden vært ro om jordbruksprisene.

Internasjonalt ble situasjonen betydelig forverret i løpet av året. Kommunistene har skjerpet sin politikk etter kupet i Tsjekkoslovakia, og som følge av at de norske kommunister sluttet seg til Kominformpolitikken. Et resultat herav var den ulovlige streik på Herøya som påførte arbeiderne og landet et betydelig tap. Fagorganisasjonen selv har reagert kraftig på dette og satt kommunistene på plass.

For øvrig har økonomiske spørsmål stått i forgrunnen i 1948. Den betydelige prisstigningen på verdensmarkedet hadde gjort et alvorlig innhogg i valutareservene og det ble nødvendig å skjære ned importen av livsviktige forbruksvarer for å skaffe de nødvendige varer til å holde arbeidslivet i gang. Takket være Marshall-hjelpen ble situasjonen noe lettere i annet halvår og importen oversteget i fjor 3 milliarder, selv om volumet likevel ble mindre enn de foregående etterkrigsår. Nedslaktningen som følge av torken i 1947 og det større hjemmeforbruk i bygdene, førte ut over høsten til en alvorlig nedgang av tilførselen til byene, et forhold som så vel de borgerlige som kommunistene hensynsløst utnyttet til angrep på vårt parti. Etter alt å dømme vil tilførslene bedre seg noe i det nye år. Produksjonsframgangen fortsatte i 1948. Gode avlinger, et enestående sildefiske og tilfredsstillende vannføring for kraftverkene, bidrar til å utfylle bildet av et land i framgang. Mange saker av sosial og kulturell art ble løst. Samlet ga dette et godt grunnlag for den storkamp som forestår om den politiske makt i landet.

Også organisatorisk har partiet befestet sin stilling med henblikk på denne oppgave. Særlig gledelig er tiltakene for å styrke partipressen ved dannelsen av A/S Norsk Arbeiderpresse, som har gjort fagorganisasjonen til medeier i våre partiaviser. Dermed er det skapt et mer tilfredsstillende grunnlag for deres finansiering.

Partiet har 3 807 foreninger og 203 094 medlemmer.

Sentralstyret og landsstyret.

Sammensetning.

Einar Gerhardsen, formann, Trygve Bratteli, nestformann, Martin Tranmæl, redaktør, Håkon Lie, sekretær, Oscar Torp, Konrad Nordahl, Eugen Johannessen, Ingvald Haugen, Johs. Hanssen, Alfred Ljøner, Eugen Pettersen, Halvard M. Lange, Aase Lionæs og Ragna Karlsen valgt av Kvinnesekretariatet og Trygve Aakervik valgt av Ungdomsfylkingen.

Varamenn: Peder Framnæs, Frank R. Olsen, Aake Ording, Erling

Frogner, Tyra Hansen, Herman Stordalen og Anette Pettersen. For Kvinnesekretariatets representanter: Rachel Grepp og Rachel Sewerriin. For Ungdomsfylkingens representant: Frank Andersen.

Til sentralstyrets møter er innkalt Oslo Arbeiderpartis sekretær Arnfinn Vik og Samarbeidskomitéens sekretær Gunnar Braathen.

Utenbys landsstyremedlemmer: Klara Skoglund (Emil Andersen), Østfold. Dagmar Hernæs (Astri Schuffner), Akershus. Oscar Nilsen (Kr. Fjeld), Hedmark. Egil Hernæs (Hans Haugli), Opland. Egil Halvorsen (Olaf Vatnebryn), Buskerud. Marie Skau (Carl Gulbrandsen), Vestfold. Johan Magnussen (Emilie Rimaas), Telemark. A. Rysstad (Paul Hovding), Aust-Agder. Arthur Fauske, Vest-Agder. Johs. Johnsen, Stavanger, (Carl J. Westerlund), Haugesund. I. K. Hognestad (J. M. Remseth), Rogaland. Nils Langhelle (Aslaug Blytt), Bergen. Hjalmar Romslo (Guri Almenningen), Hordaland. Oskar Andersen (Edv. Solheim), Sogn og Fjordane. Olav Oksvik (Ottar Guttelvik), Møre og Romsdal, Johan Nygaardsvold (Per Almaas), Sør-Trøndelag. Ole Øisang (Ingebjørg Øisang), Trondheim. Leif Granli (Erling Thun), Nord-Trøndelag. Nils Hillestad (Kristian Munkeby), Søndre Salten. Reidar Carlsen (Sandrup Nilsen), Nordre Salten. Ingvald Jaklin (Magne Jønson), Troms. Harald J. Olsen (Georgine Larsen), Vest-Finnmark. Rudolf Olsen (Peder Holt), Øst-Finnmark.

Møter.

Sentralstyret har holdt 31 møter og behandlet 345 saker. Det har holdt 2 fellesmøter med Landsorganisasjonens sekretariat og Regjeringen, 1 møte sammen med Stortingsgruppens styre og 1 møte sammen med Landsorganisasjonens sekretariat.

Landsstyret har vært samlet til møte 2 ganger og behandlet 34 saker.

Det ordinære møtet ble holdt 6. og 7. mars.

Landsstyret behandlet da beretninger, regnskaper og budsjetter. Landsmøtet var bestemt til mai måned. Det ble derfor vedtatt innstillinger til landsmøtet om lovendringer og retningslinjer for Kvinneorganisasjonen. Innstilling fra programkomiteen til Grunnsyn og ret-

ningslinjer ble gjennomgått, likeledes innstilling til Arbeidsprogram. Innstillingen til Grunnsyn og retningslinjer ble besluttet sendt partiavdelingene til foreløpig behandling. Arbeidsprogrammet ble sendt Sentralstyret til videre behandling.

For å gi avdelingene høve til en grundig behandling av Programforslagene, ble det besluttet å utsette Landsmotet fra mai til februar 1949. Regjeringen og Landsorganisasjonens sekretariat og de fleste partiredaktorer var tilstede under behandlingen av den politiske situasjon — innenriks- og utenriks. — I tilslutning til behandlingen av denne sak ble vedtatt uttalelse om Marshall-planen og om partiets stilling til omveltningen i Tsjekkoslovakia og vakthold om demokratiet i vårt land. Uttalelsene er gjengitt annet sted i beretningen.

I møte 22.—24. oktober ble vedtatt endelig innstilling til Landsmotet. Einar Gerhardsen innledet om den politiske situasjon og Halvard Lange om den utenrikspolitiske situasjon.

Forslag til kontingentforhøyelse som var behandlet på distriktsorganisasjonenes årsmøter ble besluttet satt i verk fra 1. januar.

Johs. Hansen ble ansatt som organisasjonssekretær.

Partikontoret.

Personalet ved partikontoret har vært: Nestformannen Trygve Bratteli, partisekretæren Haakon Lie, Hjalmar Dyrendahl, kontorsekretær, Gunnar Nielsen, kommunalsekretær, Hans Cappelen, sekretær for stortingsgruppen.

Ivar Hobbelt, som hadde vært faglig sekretær siden november 1945, fratrådte 15. januar for å ta over stillingen som sekretær i Folkets Hus' Landsforbund. Hans Sundrønning, som hadde vært organisasjonssekretær siden frigjøringen, gikk over til Oslo Arbeiderparti 1. april, som valgt sekretær. Johs. Hansen ble tilsatt som organisasjonssekretær fra 1. november.

Kvinnesekretariatets administrasjon har vært: Formannen Aase Lionæs og sekretæren Thina Thorleifsen. Det øvrige personalet ved kontoret har vært kassererske, 5 kontordamer, ekspeditor og visergutt.

Faste komitéer og utvalg.

Revisjonsnemnda: Alfred Nilsen, Leonard Nilsen, Nils Arvesen.

Varamenn: Alf Torp, Olaf Kopperud.

Landskommuneutvalget: Arnfinn Vik, Oslo. H. E. Stokke, Aker. Torbjørn Henriksen, Oslo. Erik Brofoss, Oslo. Herman Stordalen, Asker. Ivar Skjånes, Trondheim. Johs. Johnsen, Stavanger. P. C. Reinsnes, Sortland. Håkon Hansen, Steinkjer. Kr. Fjeld, Stange. Jacob Pettersen, Odda.

Arbeiderbladets kontrollkomité: Hj. Dyrendahl, formann. Jens Berg, Martin Tranmæl og Peder Soyland valgt av sentralstyret, Arnfinn Vik fra Oslo Arbeiderparti, Karl Andersen fra Aker Arbeiderparti, Gunnar Disenaaen fra Oslo og Akershus faglige Samorganisasjon, Kåre Haugen, representant for redaksjonspersonalet, Sigrid Lowe, representant for ekspedisjonspersonalet.

Agitasjonsutvalg: Hans Sundronning, formann, Haakon Lie, Hj. Dyrendahl, Martin Tranmæl, Thina Thorleifsen, Arnfinn Vik.

Internasjonale utvalg: Haakon Lie, formann, Finn Moe, Arne Ording, John Sannes, Halvard M. Lange, Konrad Nordahl, Aase Lionæs, Martin Tranmæl.

Bibliotekutvalg: H. J. Hjartøy, Rikka Deinboll, Halvard M. Lange, Karsten Heli, Kolbjørn Fjeld.

Faglige utvalg: Kåre Haugen, formann, Hans Sundronning, Anders Mørk, Gunnar Bråthen, John Johansen, Viktor Jensen, Martin Tranmæl, Sigurd Stålesen, Asbjørn Larsen, Arthur Ruud, Johan Johnsen, Klaus Kjeldsrud, Signe Bråthen, Klara Skoglund.

Landbruksutvalg: Alfred Ljøner, formann, Kr. Fjeld, Sverre Østli, Oskar Lindberget, Johan Ødegård, Rolf Lunder, Liv Tomter, Olav Hogna, Amund Skarholt.

Fiskeriutvalg: Alfred Skar, formann, Reidar Carlsen, Jens Steffensen, Ingvald Haugen, Klaus Sunnanå.

Samarbeidskomitéen: Einar Gerhardsen og Martin Tranmæl, valgt av sentralstyret, Konrad Nordahl og Torbjørn Henriksen, valgt av sekretariatet. Komitéens sekretær: Gunnar Bråthen.

Arbeiderbevegelsen Arkiv: H. J. Hjartøy, formann, I. B. Aase og

Øistein Martinsen, valgt av sekretariatet, Halvard M. Lange og Arnfinn Vik, valgt av sentralstyret.

Militære utvalg: Jens Chr. Hauge, formann, Nils Sæbø, Ola Brandstorp, Arnt Stenklev, Trygve Bratteli, Arvid Dyrendahl, Karl Furuskjegg, G. Nattvig Pedersen, Olav Watnebryn, Dag Bryn.

Bergverksutvalg: Ole Beck, Fredrik Haslund, Øivind Birkeland, Albert Vasshaug, Arne Drogseth, Johs. M. P. Ødegård, Fr. Nannestad, Johan Gørrissen, Hans Sundrønning.

Landsmøtet.

Partiets ordinære Landsmøte skulle etter lovene vært holdt i 1948, idet det da var gått 3 år siden landsmøtet i 1945.

Landsmøtet var derfor også fastsatt til i mai måned. Da landsstyret i møte i mars behandlet forslagene som skulle forelegges landsmøtet fant landsstyret at det ville være riktigst at avdelingene fikk god tid på seg til å behandle den omfattende dagsorden — særlig forslagene til Grunnsyn og Retningslinjer og Arbeidsprogram.

Landsmøtet ble derfor besluttet utsatt til i februar 1949

Agitasjons- og organisasjonsarbeidet.

Det har i dette året vært lagt størst vekt på å utbygge og aktivisere det indre organisasjonsarbeid.

Forberedelsene til landsmøtet har bidratt godt til det. Allerede i mars måned ble Landsstyrets forslag til «Grunnsyn og retningslinjer» sendt avdelingene til behandling, og i oktober gikk Landsmøtets samlede sakliste ut til avdelingene.

Ellers er det Regjeringens økonomiske politikk i forbindelse med Marshallplanen som har vært gjort til gjenstand for behandlinger rundt om i avdelingene og på offentlige møter. Så snart Marshallplanen fikk fast form, ble det sendt ut brosjyre om planen og senere på året ble det sendt ut en brosjyre om Regjeringens 4-års plan for gjenreisningen av landets produksjon.

«D.N.A. Informasjonen» er sendt ut i 2 nummer som og har vært viet de økonomiske spørsmål. I september måned satte det nystiftede «Norsk Arbeiderpresse» i gang en landsomfattende kampanje for å styrke partipressen økonomisk ved andelstegning og merkesalg og økt utbredelse. Kampanjen skal fortsette også i de første månedene av 1949. Resultatet av kampanjen fram til årsskiftet viser at den hadde hatt en god start.

Som det første opptak til planlegging av arbeidet fram til Stortingsvalget ble det i september holdt en konferanse der alle distriktsorganisasjoners sekretærer deltok.

Distriktssekretærordningen er utbygd, idet det for tiden fram til Stortingsvalget er tilsatt 2 reisesekretærer i Nordland, 1 i Øst-Finnmark og 1 i Vest-Opland. Det er således faste sekretærer i alle fylkes- og kretspartier, unntatt i Gudbrandsdalen, Vest-Finnmark og Møre og Romsdal.

Organisasjons- og medlemstall.

Organisasjonsoversikten for 1948 er utarbeidet siste dagene av året for å få den ferdig til beretningen som skal trykkes så tidlig at den kan foreligge til Landsmøtet som tar til 17. februar. Medlemstallet for flere distriktsorganisasjoner er derfor satt noe skjønnsmessig på grunnlag av oppgavene fra 1947. Oversikten over antall foreninger er ført opp etter rapporter for 4. kvartal 1949 og skulle derfor være nøyaktig.

Det er i årets løp stiftet 42 partilag, 34 kvinneavdelinger og 4 partigrupper i fagforeninger som ikke står tilmeldt partiet, videre har 27 fagforeninger og 21 ungdomslag meldt seg inn i partiet. I alt 128 nye foreninger. Men så er det 24 partilag som ikke har gitt livstegn fra seg, 28 ungdomslag er opphørt, 6 kvinneforeninger og 1 partigruppe i fagforeningen er opphørt. I alt 63 foreninger. Det samlede antall foreninger i partiet er således økt med 65 foreninger til i alt 3 807. Medlemstallet er gått fram fra 202 043 til 203 094.

Organisasjonsoversikt ved årsskiftet 1948—49.

	Foreninger	Medlemmer
Østfold	275	11 700
Akershus	267	11 350
Hedmark	341	14 596
Gudbrandsdal	116	3 900
Vest-Opland	119	4 934
Buskerud	248	9 500
Vestfold	139	9 801
Telemark	187	7 426
Aust-Agder	80	2 500
Vest-Agder	85	3 911
Rogaland	125	8 382
Hordaland	127	3 500
Sogn og Fjordane	101	3 346
Sunnmøre	37	1 500
Romsdal	40	990
Nordmøre	78	2 998
Sør-Trøndelag	243	8 317
Inn-Trøndelag	170	4 700
Namdalen	74	2 405
Sør-Helgeland	32	740
Nord-Helgeland	68	2 294
Søndre Salten	99	4 175
Nordre Salten	66	1 760
Lofoten	40	900
Vesterålen	41	968
Sør-Troms	41	820
Nord-Troms	127	3 500
Vest-Finnmark	25	903
Øst-Finnmark	30	1 432
Oslo	233	61 717
Drammen	44	1 775
Bergen	59	3 200
Trondheim	44	3 154
	3 807	203 094

1. mai.

Denne gang gikk det en heftig strid i fagforeninger og samorganisasjoner under forberedelsen av 1. mai-arrangementene. Den politiske ensretting som hadde foregått i Øst-Europa og som kulminerte med kommunistenes omveltning i Tsjekkoslovakia i februar, var bakgrunnen for striden. Utslettelsen av demokratiet som det tsjekkiske folk gjennom seig og strid kamp hadde oppnådd, vakte harme og forbitrelse hos Vest-Europas demokratiske folk. Når så de kommunistiske partier, også her i landet, stilte seg solidarisk med det tsjekkiske «Folkedemokratiet» aksjonskrefter, kunne ikke Arbeidernes faglige Landsorganisasjon og partiet oppfordre til mønstring 1. mai uten å si fra om sin stilling til diktaturet, ensrettingen og «Folkedemokratiet».

1. mai-parolen ble derfor: «For fred, frihet og folkestyre, mot diktatur, ensretting og folkedemokrati.»

Denne parole utløste en heftig strid, og det førte da også til splittelse av 1. mai-komitéer. Taktiske som kommunistene er, laget de striden om det som var i brennpunktet: «Folkedemokratiet». De hadde nettopp gitt sin tilslutning til det og kunne vanskelig overse den del av parolen. På flere steder ga 1. mai-komitéen etter og sløyfet «Folkedemokratiet» for på den måten å få en enhetlig demonstrasjon. Men diktatureddne og ensrettede som kommunistene er, laget de i siste liten egne demonstrasjoner på flere steder. Disse demonstrasjoner viste til overmål hvor få de er i en stor mønstring der de skal stå ansikt til ansikt med folket. I Oslo fikk de med 6 fagforeningsfaner og 3 000 deltagere. De øvrige fagforeningsfaner og 12 000 marsjerte med i Samorganisasjonens og Oslo Arbeiderpartis demonstrasjon. På de andre steder der «folkedemokratene» laget egne demonstrasjoner, var det bare en håndfull deltagere i forhold til samorganisasjonenes demonstrasjoner.

1. mai-dagen var ikke begunstiget av godt vær. Over Østlandet og Sørlandet var det ufyselig vær med regn og sludd i lavlandet og snø i de høyereliggende strøk. På Vestlandet og i Trøndelag var det og surt og kaldt. Bare i Nordland og Troms var været pent, mens Finnmark hadde vintervær.

Gjennom distriktsorganisasjonen og partikontoret ble det ordnet med talere til 637 steder.

Utvekslingen av talere mellom de nordiske land holdt man fram med også denne gang. Den svenske landsorganisasjonens kasserer, Gösta Eriksson, talte i Sarpsborg. Det svenske partis representant som skulle tale i Sandefjord, ble i siste liten forhindret fra å reise. Fra landsorganisasjonen i Danmark kom Julius Nielsen, som talte i Fredrikstad, folketingsmann Gustav Pedersen talte på Gjøvik. Sekretæren i Finnlands svenske arbeiderparti, Bruno Sundman, talte på Hamar.

Alfred Skar talte i Finnland, Alf Andersen og H. E. Stokke i Danmark. Til Sverige reiste Th. Broch og P. Mentzen.

Demonstrasjonsmerket var denne gang viet hundreårsjubileet for den første arbeiderforenings stiftelse. Merket hadde derfor bildet av Marcus Thrane og årstallene 1848—1948.

Landsorganisasjonens og partiets 1. mai-manifest var dette:

For fred, frihet og folkestyre!

mot diktatur, ensretting og «folkeledemokrati».

Arets 1. mai skal være en monstring for friheten og freden.

I tre år har det norske folk nå satt kreftene inn for å reise landet igjen etter krigen. De resultater som er nådd, gir oss visshet for at vi skal greie å vinne over vanskene og å fullføre denne oppgaven.

Samtidig er det blitt klart at krigens ødeleggelser har ført verden inn i en dyptgående økonomisk og politisk krise. Den har skapt en brutalitet og en kynisme som truer med å ødelegge de mest elementære menneskerettigheter. Den politiske frihet og rettssikkerheten er i fare. Hele nasjoner mister retten til selvstendig liv.

I denne situasjonen er det nødvendig at den sosialistiske arbeiderbevegelsen trer fram som den sterkeste bærer av folkets vilje til frihet og trygghet. Med fasthet og besluttomhet skal vi verge den politiske friheten og rettssikkerheten som vi har vunnet fram til gjennom årtiers arbeid og kamp. Vi tar en klar front både mot reaksjonære krefters angrep på vår økonomiske sikkerhet og mot den kommunistiske ledelsens angrep på vår politiske frihet.

Det politiske demokratiet kan varig trygges bare når hele folket har gode levevilkår. Vi må derfor med økt kraft fortsette arbeidet for en rettferdig fordeling av alle byrder og goder i samfunnet. Trygge økonomiske vilkår for det arbeidende folk rykker grunnlaget vekk for alle autoritære bevegelser.

Den nærmeste praktiske fredsoppgaven vi står foran, er i samarbeid med de andre demokratiske land i Europa å bygge denne del av verden opp igjen til økonomisk og politisk selvstendighet. Ruinerte land og sultne mennesker er en fare både for friheten og freden. En hurtig gjenreiseing er det viktigste bidrag Europa kan gi til å vinne over verdenskrisen, og til å nå fram til stabile og fredelige forhold.

Ved stadig å bygge ut samarbeidet mellom fagorganisasjonen og Det norske Arbeiderparti, skal vi sette kreftene inn for disse oppgavene.

Vi vender oss til alle som deler dette syn og som vil være med oss i arbeidet. Bli med oss i en mektig 1. mai demonstrasjon.

For fred, frihet og folkestyre!

Mot diktatur, ensretting og «folkedemokrati».

Nordisk samarbeid.

Den nordiske Samarbeidskomité har vært sammen til møter 2 ganger. Begge gangene har møtene vært holdt i Stockholm. I møte 7.—8. februar deltok fra vårt parti: Einar Gerhardsen, Trygve Bratteli, Martin Tranmæl, Haakon Lie, Erik Brofoss og Olav Meisdalshagen. Fra motet ble sendt ut dette kommuniké:

Den Nordiske Arbeiderbevegelses Samarbeidskomité som består av representanter for arbeiderpartiene og fagbevegelsen i de nordiske land har vært samlet til konferanse. På konferansen har en diskutert spørsmål i samband med gjenoppbyggingsarbeidet i Europa.

Samtlige representanter uttalte som sin mening at en hurtig gjenoppbygging av Europa er en absolutt forutsetning for de europeiske lands økonomiske og politiske selvstendighet og dermed for en trygging av frihet og fred. Rekonstruksjon av Europas økonomi bør i første rekke skje gjennom en avspenning av vår verdensdels egne krefter og i former som trygger det politiske demokrati og menneskerettigheter som er en umistelig del av kulturen i vår del av verden. Representanter for arbeiderbevegelsen i de nordiske land, som berøres av Marshall-planen (Danmark, Island, Norge og Sverige) understreker at en økonomisk hjelp etter planens linjer er i høy grad verdifull for hele Vest-Europa og nødvendig for de land som nå kjemper med overmektige vanskeligheter. Av drøftelsene framgikk at samtlige representanter legger den største betydning i De forente Nasjoners virksomhet for løsning av gjenreisningsproblemet.

Konferansen hilser med tilfredshet at fjorårets utenriksminister-møte i København lot tilsette en ekspertkomité for behandling av

konkrete samarbeidsoppgaver på det økonomiske område og går ut fra at komitéen snarest legger fram praktiske forslag.

Landsorganisasjonene i Finnland og Island var ikke representert på konferansen.

I møte 30.—31. oktober deltok fra vårt parti: Einar Gerhardsen, Trygve Bratteli og Martin Tranmæl.

Dagsordenen for møtet var denne:

1. Aktuelle nordiske spørsmål.
2. Samarbeidet mellom de sosialistiske riksdagsgrupper i Norden.
3. Hjelpen til de øst-europeiske flyktninger.
4. Felles nordisk sosialistisk publikasjoner.
5. Europas forente Stater.

På Sveriges Socialdemokratiska Partis kongress i mai deltok Einar Gerhardsen og Trygve Bratteli som sentralstyrets representanter. På Kvinneforbundets kongress, som ble holdt forut for partikongressen, deltok Aase Lionæs som representant for Kvinnesekretariatet.

Internasjonalt samarbeid.

Den sterke internasjonale spenningen som fulgte etter det kommunistiske kupet i Tsjekkoslovakia, har hatt virkninger også for samarbeidet mellom sosialistpartiene. I første omgang førte det til at samarbeidet mellom partiene i Øst- og Vest-Europa ble brutt. I annen omgang har den russiske frammarsjen ført til fullstendig oppløsning av alle sosialistpartier i Øst-Europa. Sosialistpartiene er dels blitt tvunget til å gjennomføre en såkalt «samling», dels er de rett og slett blitt overtatt ved et kup.

Også forholdet til de italienske sosialistpartiene har undergått forandringer. Like fram til i år var Italias sosialistiske parti med i samarbeidet, mens Italias sosialistiske arbeiderparti under Saragats ledelse ikke deltok. Da Italias sosialistparti var i enhetsfront med kommunistene og ga sin støtte til kupet i Tsjekkoslovakia, ble partiet foreløpig satt utenfor det internasjonale samarbeidet, mens Italias sosialistiske arbeiderparti ble innbudt til å delta i framtidige konferanser.

I løpet av 1948 er Spanias sosialistiske parti (i eksil) og Trieste

sosialdemokratiske parti kommet med i samarbeidet. Det er organisert et fast samband med de utvalgene som utenfor hjemlandet er satt ned for de østeuropeiske sosialistpartiene.

Komitéen for de internasjonale sosialistkonferansene (Comisco) holdt møte i London 19. og 20. mars. Her var Haakon Lie med som partiets representant. I de påfølgende to dagene ble det holdt en konferanse mellom de vest-europeiske partiene om Marshall-planen. Her deltok Klaus Sunnanå og Haakon Lie som våre representanter. 23. april ble det i Paris holdt en konferanse til drøfting av de problemer som reiser seg i samband med et Europas forente Stater. Stortingsmann Konrad Knudsen møtte som sentralstyrets utsending.

Internasjonal konferanse ble holdt i Wien 4.—7. juni. Her var Aase Lionæs og Haakon Lie våre representanter. Forut for konferansen ble det holdt en internasjonal kvinnekongress hvor Aase Lionæs deltok, og et møte i Comisco hvor Haakon Lie var med. 3. og 4. desember ble nytt møte holdt i Comisco. Her møtte Olav Bratteli som norsk representant.

Etter innbydelse fra det britiske arbeiderparti ble det 6.—10. desember holdt en ekspertkonferanse om administrasjonen av nasjonaliserte bedrifter. Her var Arne Drogseth med fra vårt parti.

På det belgiske arbeiderpartis landsmøte i november møtte Aase Lionæs som representant fra partiene i de nordiske land. Trygve Bratteli, Konrad Knudsen, Tron Hegna og Olav Larssen deltok sammen med representanter for Landsorganisasjonen i februar måned i en reise gjennom Vest-Tyskland for å sette seg inn i forholdene der, og for å komme i kontakt med den tyske arbeiderbevegelsen.

Stipendier.

Til Conrad Mohrs Legats stipendium for vitenskapelig studie av sosialismen innstilte sentralstyret Torolf Elster og Sigurd Halvorsen.

Stipendiet ble av legatsstifterens hustru tildelt Torolf Elster.

Etter statuttene for Holterman Knudsens stipendium skal dette tildeles en av søkerne til Conrad Mohrs Legats stipendium. Sigurd Halvorsen ble tildelt Holterman Knudsens stipendium.

Kommunalkonferanse.

For drøftelse av aktuelle kommunalpolitiske spørsmål ble holdt en landskommunalkonferanse 27.—28. november.

Til konferansen var innkalt representanter fra partiets sentralstyre, L.O.s sekretariat, Regjeringen, våre partifeller i styrene i Norges Byforbund og Norges Herredsforbund, partiets representanter i Stortingets kommunalkomité, fylkesmenn tilhørende partiet, Norsk Kommuneforbund, Norsk Arbeidsmannsforbund og Landskommunalutvalget. Det måtte i alt 39 representanter.

Direktør Sverre Iversen innledet om «Omr deplanlegging», statsråd O. C. Gundersen om «Kommunenes økonomiske stilling og oppgaver», statsråd Erik Brofoss om «Kommunenes stilling i nasjonalbudsjettet» og fylkesmann Oscar Torp la fram innstillingen til landsmøtet om «Elektrisitetssaken». Hvert foredrag ble fulgt av diskusjon.

Ved møtets slutt vedtok konferansen denne uttalelse:

Kommunalkonferansen vil i tilslutning til langtidsprogrammet som er lagt fram av statsråd Brofoss, slutte opp om det arbeid som er påbegynt av Regjeringen med områdeplanlegging av landets næringsøkonomiske og sosiale liv og med undersøkelser av behov og muligheter i de særlig krigsherjede strøk. Dette arbeid vil i høy grad bidra til å fremme et rikere næringsliv og en jevnere og bedre levestandard. Konferansen viser til Nasjonalbudsjettets uttalelser om den avgjørende betydning et planleggende arbeid innenfor geografiske og økonomiske områder har for en rasjonell gjenreisning av arbeidslivets stabilitet. Dette er det nødvendige grunnlag for en rikere utvikling i våre kommuner. — Skal derfor dette arbeid føres fram må kommunene slutte aktivt opp om Regjeringens arbeid. Kommunalkonferansen vil i tilslutning til statsråd Gundersens foredrag om «Kommunenes økonomiske stilling», uttale sin tilfredshet med det arbeid som pågår for å finne fram til en bedre fordeling av utgiftene mellom stat og kommune, slik at den sosiale, kulturelle og økonomiske standard blir jevnere mellom landets kommuner. Konferansen vil peke på at det for å løse de felles problemer er nødvendig å utbygge og styrke samarbeidsorganene mellom Staten og kommunene. Konferansen vil til slutt uttale at ved det arbeid som pågår og de utjevninglinjer som er trukket opp av Regjeringen er det først mulig — i samsvar med D.N.A.s program «  sikre arbeid til alle» —   bygge opp et allsidig næringsliv i de enkelte landsdeler og distrikter.

«Folkedemokratiet» i Tsjekkoslovakia.

Vakthold om demokratiet.

De tsjekkiske kommunisters omveltning av demokratiet og det at kommunistene her i landet forsvarte dette, vakte harme og forbitrelse innen vårt parti og blant det store flertall av fagorganiserte. Dette ga landsstyret uttrykk for i møtet 7. mars ved denne uttalelse:

Det norske Arbeiderpartis landsstyre uttaler sin sorg over den ulykkelige skjebne som har rammet Tsjekkoslovakia. Ved et kup har det kommunistiske parti ødelagt demokratiet og innført et diktatur. De metoder som er brukt og de tilstander som er skapt, står i klar strid mot de gamle frihetsidéer som sosialismen kjemper for.

Ledende norske kommunister har så langt fra å ta avstand fra hendingene i Tsjekkoslovakia, solidarisert seg med dem og hilst dem med glede. Det har vist seg at de i praksis vil forråde demokratiet når det passer dem.

Landsstyret streker under Arbeiderpartiets faste vilje til å lede utviklingen videre i samsvar med norsk oppfatning av demokratiet om menneskerettighetene.

Vi oppfordrer hele folket til å stå vakt om våre demokratiske institusjoner og til å samle kreftene om landets gjenreisning.

I årtier har Det norske Arbeiderparti sammen med fagorganisasjonen arbeidet for å skape gode kår for hele det arbeidende folk. Kriser og nød skaper fortvilelse og undergraver demokratiet. Vi fortsetter derfor en planfast økonomisk og sosial politikk for å trygge levekårene, slik at det ikke blir grobunn for autoritære bevegelser.

Det arbeidende folk i Norge vil med alle krefter verge retten til å leve i et fritt og folkestyrt land.

Marshalplanen og gjenreisningen.

Landsstyret vedtok i møtet 7. mars denne uttalelse:

Det norske arbeiderparti har etter krigen sett det som sin viktigste oppgave å gå inn for en hurtig gjenreisning. I dette arbeidet er det blitt stadig mer klart at framgangen i Norge er avhengig av at det økonomiske liv blir bygd opp også i andre land. Særlig viktig for oss

er det at Europa blir økonomisk gjenreist. Det er grunnlaget for at de europeiske land kan sikre sin politiske selvstendighet og medvirke til å trygge friheten og freden i verden.

Under oppbyggingen av de vesteuropeiske land må en søke den økonomiske støtte Sambandsstatene kan gi, og samtidig — slik som Parisrapporten forutsetter — søke stadig å utvide det økonomiske samkvem med de øst-europeiske land.

Marshall-planen vil være en verdifull hjelp til oppbyggingen av Europa. En streker under uttalelsene fra den amerikanske regjering om at hjelpen blir gitt uten betingelser som går ut over de europeiske lands politiske selvstendighet.

Landsstyret ser det som en viktig oppgave aktivt å støtte planene om utvidet samarbeid om den europeiske gjenreisningen, og sier seg enig i at den norske regjeringen blir representert på konferansen om Marshall-planen i Paris, og at Arbeiderpartiet blir representert på partikonferansen i London.

Arbeiderbladet.

Regnskapet for 1948 vil vise et bedre driftsresultat og en pen stigning i abonnements- og løssalgsinntektene. Annonseinntektene har derimot sviktet, sammenliknet med driften i 1947. Dette skyldes i stor utstrekning den mindre varetilførsel.

Papirrasjoneringsen i forbindelse med de snaue priskonjunkturer har satt sitt preg på avisas innsats i 1948. Det er nødvendig i det nye år å få en noe høyere pris for abonnementet og i hvert fall en rimelig lettelse i papirrasjoneringsen. Skal partiets hovedorgan kunne gi nødvendig orientering om de viktige hendinger ute og hjemme, må redaksjonen søkes skaffet mer plass til stoffet.

Personalforholdene er stort sett uforandrede innen administrasjonen, men innen redaksjonen er det fortsatt en del bevegelse.

Ved årsskiftet er Arbeiderbladets fellesorganisasjon under dannelse. Fagforeningene og de politiske foreninger i Oslo, Aker og Bærum som tegner seg for andeler, skal utgjøre Arbeiderbladets fellesorganisasjon.

Fellesorganisasjonen skal være kontakten mellom avisen og det lokale foreningsliv. Fellesorganisasjonen skal ikke ha fast kontingent, men hver forening må svare et innskudd for å bli tatt opp som medlem. Innskuddet er satt til kr. 5.00 pr. medlem (ungdomslag, kvinneavdelinger og halvtbetalende fagforeningsmedlemmer kr. 3.00).

Innskuddskapitalen blir fellesorganisasjonens egen eiendom som skal forvaltes og disponeres etter vedtak av organisasjonens representantskap. Representantskapets arbeidsoppgave blir å drøfte regulære og aktuelle saker vedrørende Arbeiderbladets forhold og ta seg av agitasjonsarbeidet. Fellesorganisasjonen blir således et kontaktorgan mellom foreningene og avisen og et arbeidsorgan for all avisagitasjon i det lokale distrikt. Dannelsen av fellesorganisasjonen endres ikke noe ved det forhold at det er Landspartiets organisasjonsinstanser, Sentralstyret, Landsstyret og Landsmøtet som er de avgjørende organisasjonsinstanser vedrørende Arbeiderbladet.

Arbeiderpressen.

Antall aviser.

I løpet av 1948 har vi fått 4 nye aviser, nemlig Vossa-Nytt som begynte å komme ut på Voss den 30. januar 1948 i et mindre format 1 gang ukentlig, Agder Folkeblad i Flekkefjord fra 10. april 1948, 2 ganger ukentlig, trykt i Sørlandet, Kristiansand, Risør Arbeiderblad — som ble stoppet i 1947 — fra 1. oktober 1948, 2 ganger ukentlig, trykt i Tiden, Arendal, og Firdaposten, Florø, fra 10. desember 1948, 2 ganger ukentlig, trykt i Førde.

Dertil har Namdal Arbeiderblad og Finnmarken utvidet fra 2 til 3 ganger ukentlig. Folkeviljen fra 3 til 4 ganger pr. uke.

Ved utgangen av 1948 har vi følgende aviser:

Dagblad:**Avisens navn:**

1. Arbeiderbladet
2. Arbeider-Avisa
3. Bergens Arbeiderblad
4. Dagningen
5. Demokraten
6. Fremover
7. Fremtiden
8. 1ste Mai
9. Glåmdalen
10. Haldens Arbeiderblad
11. Hamar Arbeiderblad
12. Haugaland Arbeiderblad
13. Horten Arbeiderblad
14. Moss Arbeiderblad
15. Nordlands Framtid
16. Nordlys
17. Nybrott
18. Opland Arbeiderblad
19. Rjukan Arbeiderblad
20. Romsdal Folkeblad
21. Sarpsborg Arbeiderblad
22. Sunnmøre Arbeideravis
23. Sørlandet
24. Telemark Arbeiderblad
25. Tiden
26. Tidens Krav
27. Vestfold Arbeiderblad
28. Vestfold Fremtid

Utgiversted:

- Oslo
Trondheim
Bergen
Lillehammer
Fredrikstad
Narvik
Drammen
Stavanger
Kongsvinger
Halden
Hamar
Haugesund
Horten
Moss
Bodø
Tromsø
Larvik
Gjøvik
Rjukan
Molde
Sarpsborg
Ålesund
Kristiansand S
Skien
Arendal
Kristiansund N
Tønsberg
Sandefjord

Redaktør:

- Martin Tranmæl
Ole Øisang
Torstein Selvik
Bjarne Thorud
Jørgen Hustad
Odd Finseth
Jon Vraa
Trond Hegna
Halvor Steffensen
Paul Hovding
E. O. Solbakken
Gottfred Gauden
Paul Bentsen
Henry Harm
L. O. M. Braseth
Ingvald Jaklin
Ingjald Nordstad
Sig. Solheim
Halvor Røysland
Jakob Bolstad
Bjarne Nygård
Karl Pape
Alf Salvesen
Gunnar Sand
Ths. Trommestad
Sigurd B. Vandvik
Sverre Hjertholm
Martin Aune

4 ganger ukentlig:**Avisens navn:**

29. Folkeviljen

Utgiversted:

- Harstad

Redaktør:

- Erling Hall Hofso

3 ganger ukentlig:

Avisens navn:	Utgiversted:	Redaktør:
30. Agder Folkeblad	Flekkefjord	Olav Aase
31. Akershus Arbeiderblad	Lillestrøm	Oskar Gystad
32. Arbeidets Rett	Røros	Kåre Prytz
33. Finnmarken	Vadsø	Ivar Viken
34. Folkets Røst	Askim	Torbjørn Dahl
35. Follo Arbeiderblad	Ski	Gunvald Wægelie
36. Helgeland Arbeiderblad	Mosjøen	Torfinn Skogsås
37. Namdal Arbeiderblad	Namsos	Sigurd Krekling
38. Rana Blad	Mo i Rana	Odd Lien
39. Vestfinnmark Arbeiderblad	Hammerfest	Olav Waaktaar

2 ganger ukentlig:

Avisens navn:	Utgiversted:	Redaktør:
40. Eidsvoll Arbeiderblad	Eidsvoll	H. Baarli
41. Firdaposten	Florø	Guttorm Hansen
42. Risør Arbeiderblad	Risør	Th. E. Thoresen
43. Romerikes Blad	Jessheim	M. Jul. Halvorsen
44. Sogn Folkeblad	Høyanger	Per Dingsøy

Trykkerisituasjonen.

Vre aviser har i 1948 kunne glede seg over en fortsatt utbygging av sine trykkerier, slik at man nå kan si at de verste ødeleggelser under krigen og okkupasjonen er leget. Men ennå mangler adskillig før vi kan si at våre avisers tekniske utstyr er helt tilfredsstillende.

Antall ansatte.

Ved utgangen av 3. kvartal 1948 var der ansatt 920 personer i våre avisers redaksjoner, forretningsavdelinger og de trykkerier som eies av avisene. (Arbeidernes Aktietrykkeri er således ikke tatt med). Dertil kommer 1651 avisbud.

Opplag.

Avisenes samlede opplag har i hele 1948 vært stigende fra kvartal til kvartal, og opplaget er nå på ca. 320 000 ekspl. som er det høyeste opplag arbeiderpressen har hatt, bortsett fra de helt ekstraordinære forhold høsten 1945, og er nå ca. 100 000 ekspl. større enn ved krigsutbruddet i 1940.

Økonomien.

Driftsresultatet for 1948 viser tross fortsatt sterk utgiftsøkning en liten bedring i forhold til 1947. Avisenes samlede inntekter og utgifter var i 1948 omtrent dobbelt så høye som i 1939, rekordåret før krigen. De store maskinkjøp og andre forhold har stillet de største krav til arbeiderbevegelsens og arbeiderpressens sentralorganer for arbeiderpressens finansiering i 1948.

Norsk Arbeiderpresse A.s.

1948 ble et merkeår både for arbeiderpressen og for våre hovedorganisasjoners forhold til arbeiderpressen ved dannelsen av Norsk Arbeiderpresse A/S.

Etter forutgående drøftinger mellom partiet og fagorganisasjonen, ble det på møtet i L.O.s representantskap den 29. november 1947 fattet følgende enstemmige vedtak:

1. Arbeidernes faglige Landsorganisasjon går sammen med Det norske Arbeiderparti aktivt inn for å skape et sikkert økonomisk grunnlag for gjenreisningen av arbeiderpressen og trygge dens videre utvikling.

Representantskapet gir sin tilslutning til at Arbeidernes faglige Landsorganisasjon og de tilsluttede forbund trer inn i et aksjeselskap som skal stiftes med en minimumskapital på 2 millioner kroner fordelt på fagbevegelsen, partiet og de eksisterende presseforetagender. Denne minimumskapital kan utvides ved at også andre organisasjoner innbys til å tegne andeler. Dette selskap skal ha til formål å fremme utviklingen av den norske arbeiderpresse, bl. a. ved å forestå mulige fellesinnkjøp, ved å finansiere

innkjøp i den utstrekning det er nødvendig, ved regnskaps- og forretningsmessig kontroll av avisenes virksomhet, bl. a. ved en felles revisjonsordning og på forskjellige måter reise de midler som måtte være nødvendige til en utbygging av de enkelte aviser.

2. Representantskapet gir sekretariatet i oppdrag å fordele det på fagorganisasjonen stipulerte beløp av aksjekapitalen, kr. 950 000.—, på Landsorganisasjonen og forbundene etter forhandling og avtale med disse, og gir sekretariatet fullmakt til å tegne den del av aksjekapitalen som faller på Landsorganisasjonen.
3. Under henvisning til fagkongressens vedtak i 1938 om Pressefondet, bemyndiger representantskapet sekretariatet til sammen med forbundene å reise den nødvendige lånekapital til finansiering ved kjøp av maskiner og utstyr. Slike lån opptas av det nye selskapet og amortiseres på forretningsmessig basis. Representantskapet oppfordrer forbundene til å være med å skaffe den nødvendige kapital til dette.
4. Det forutsettes at fagorganisasjonen og arbeiderpartiet setter i gang en landsomfattende aksjon for å få alle foreninger og medlemmer til å være med og støtte reisningen av arbeiderpressen.

Selskapet ble dannet den 27. mai 1948 under navn av **Norsk Arbeiderpresse A/S** med en aksjekapital på 2 millioner kroner hvorav Landsorganisasjonen og fagforbundene tegnet aksjer for kr. 950 000.—, partiet for kr. 950 000.— og avisene for kr. 100 000.—. Derved er også fagorganisasjonen kommet med som direkte medeier i arbeiderpressen.

Norsk Arbeiderpresse A/S overtar nå de funksjoner overfor våre aviser som tidligere lå under Avisutvalget, Sentralstyret og Arbeiderbevegelsens Pressefond. I formålsparagrafen heter det: «Selskapets formål skal være å fremme utviklingen av Det norske Arbeiderpartis presse».

I selskapets styre, som består av 7 medlemmer, velges 3 av fagorganisasjonen, 3 av partiet og 1 av avisene. Det første styre fikk følgende sammensetning:

Konrad Nordahl, formann, Trygve Bratteli, nestformann, Josef Larsson, Emil Torkildsen, Edmund Nøren, Knut A. Næss og E. O. Solbakken.

Som selskapets disponent ble ansatt Johan Ona, som også fortsetter som bestyrer av Arbeiderpressens Samvirke A/L.

Norsk Arbeiderpresse A/S har i den korte tiden det har virket bevist at det ved dannelsen av dette selskap er lagt et grunnlag til rette for utbyggingen av arbeiderpressen som vil vise seg å være av avgjørende betydning i den skjerpede avis konkurransen norsk presse er gått inn i.

Aviskampanjen.

Etter vedtak og oppslutning fra våre hovedorganisasjoner så ble der fra 15. september 1948 satt i gang en landsomfattende kampanje for A-pressen:

1. Å få med alle faglige og politiske foreninger som andelseiere i den lokale partiavis.
2. Reise midler til et A-pressens Gjenreisningsfond ved salg av merker å 2.00 og 5.00 kroner.
3. Øket utbredelse av A-pressen.

Kampanjen skal fortsette hele vinterhalvåret. Den har allerede resultert i hundrer av nye foreninger som andelseiere i våre aviser og tusener av nye abonnenter og en øket forståelse blandt arbeiderbevegelsens organisasjoner og enkeltmedlemmer om å slutte opp om A-pressen.

Arbeidernes Pressekontor.

Som redaktør for A.P. i 1948 fungerte Karl Pape inntil han ved årets slutt overtok stillingen som redaktør i Sunnmøre Arbeideravis. Som ny redaktør i A.P. er ansatt Olav Brunvand som tiltrer fra 1. januar 1949.

Kvinnesekretariatet.

Kvinnesekretariatets medlemmer: Aase Lionæs, formann, Ragna Karlsen, nestformann, Thina Thorleifsen, sekretær. De øvrige styremedlemmer: Rachel Grepp, Klara Skoglund, Rakel Seweriin, og Emma Andersen. Varamenn: Lina Johnsen, Thyra Hansen, Ebba Lodden. Sentralstyrets representant: Haakon Lie.

Kvinnesekretariatets representanter i sentralstyret: Aase Lionæs, og Ragna Karlsen, med Rachel Grepp og Rakel Seweriin som varamenn.

Møter.

Kvinnesekretariatet har i året holdt 12 møter og behandlet 130 saker. Dessuten er det holdt fellesmøter med de kvinnelige stortingsrepresentanter og den konsultative statsråd.

Kvinnenes henvendelser til myndighetene.

Etter anmodning fra Østfoldkvinnenes årsmøte har sekretariatet rettet henvendelse til Kirke- og Undervisningsdepartementet om at Edruelighetsundervisningen må få en bredere plass i undervisningen i skolene. Kirke- og Undervisningsdepartementet har gitt oss opplysning om at det er slått fast i skolelovene og i undervisningsplanen at det skal gis elevene orientering om rusdrikkens virkninger og farer. I undervisningsplanene er undervisningen om alkoholens virkninger og farer lagt til helselæren, men at det også er høve til å komme inn på spørsmålet i sammenheng med andre fag, som religion, norsk, samfunns lære, arbeidslære, gymnastikk, idrett m. fl.

Departementet har rettet en inntrengende henstilling til skolelederne, skolestyrene og alle lærere i de ulike skolefag om å vie dette spørsmål særlig oppmerksomhet.

«Folkebrevet».

I anledning det såkalte «Folkebrevet» til Stortinget, har sekretariatet oversendt til Regjeringen en protestresolusjon vedatt på arbeiderkvinnenes årsmøte i Østfold mot den måten underskriftene på «Folkebrevet» var samlet. Resolusjonen ble oversendt med følgende uttalelse av Kvinnesekretariatet:

Vi tillater oss herved å oversende vedlagte resolusjon som er vedtatt på Arbeiderkvinnenes årsmøte i Østfold den 6. april, og som vi gir vår fulle tilslutning.

Det norske Arbeiderpartis Kvinnesekretariat, som representerer mellom 40—50 000 kvinner, protesterer også mot den måten underskriftene på det såkalte «Folkebrevet» er samlet.

Kvinnesekretariatet ser Stortingets beslutning om adgang til utdeling av preventive midler til sjøfolk og militære som et ledd i Statens helsearbeid blant ungdommen. Og Stortingets bevilgning til Mødrehygienekontorene sees på samme måten. Mødrehygienekontorene har vært anerkjent av landets helseinstitusjoner og autoriteter i mange år. Stortingets beslutning om at også Mødrehygienekontorene skal ha av de samme bevilgninger som de øvrige helsestasjoner for mor og barn, kan derfor ikke sees som noe nytt spørsmål, da blant annet Trygdekassene i mange år har ytet økonomisk støtte til kontorene med godkjenning av Rikstrygdeverket.

Fredsarbeidet.

I fredsspørsmålet har Kvinnesekretariatet sluttet seg til Kvinneligaen for Fred og Frihet's aksjon ved å oversende til Regjeringen følgende resolusjon; som var vedtatt enstemmig på våre kvinners årsmøte i alle landets fylker og byer:

Innledningen til de forenede nasjoners pakt begynner med å erklære at de forenede nasjoners folk «er bestemt på å redde kommende slektsledd for krigens svope» og «atter å bekrefte troen på grunnleggende menneskerettigheter, på det enkelte menneskes verdighet og betydning, på menns og kvinners og på store og små nasjoners likerett.»

I disse bestrebelser lover de forenede nasjoners folk å vise toleranse og leve sammen som gode naboer, og ved mellomfolkelig samarbeid å fremme alle folks økonomiske og sosiale fremgang!

Til tross for disse forpliktende løfter har vi i de forløpne 2 år gang på gang opplevet at stormaktene har satt F.N. utenfor viktige planer og avgjørelser. Vi norske kvinner og menn er glad for det arbeid den norske regjering har gjort for å styrke F.N.s organisasjon og arbeidet innenfor dens ramme. Vi ber innstendig vår regjering om å fortsette dette arbeid, fordi vi tror at oppfyllelsen av de løfter folkene har gitt hverandre gjennom de forenede nasjoners pakt, er den eneste garanti for en varig fred.

Men vi er samtidig på det rene med at statsmennene ikke alene er istand til å skape den fred i verden som vi har ventet og håpet på.

Denne aksjon har som oppgave å vekke hver kvinne og manns vilje til aktiv innsats for å bygge freden og derved skape en folkevilje som krever at statsmennene arbeider på å utvide F.N. til et effektivt verdensorgan med myndighet til å avgjøre alle mellomfolkelige tvister på fredlig vis.

Rekvireringsloven.

Vedrørende rekvireringslovens revidering er det etter krav fra Rogalands arbeiderpartis kvinnekonferanse sendt Stortingets sosialkomité følgende uttale, som sekretariatet ga sin tilslutning.

Arbeiderpartiets kvinner samlet til konferanse i Stavanger den 11.—12. september 1948, har drøftet rekvireringsloven. Gjennom pressen er brakt i erfaring at revisjon skal foretas for derved å gjøre loven mer tøyelig, for derved å komme over til mere normale forhold. (Leie).

Konferansen henstiller til myndighetene om ikke å foreta en revisjon slik at loven gjøres tøyelig, da bolignoden er like stor og omsegripende. Tusener av mennesker i dette land er framleis uten hus, og for disses skyld ber vi om at loven om rekvirering framleis må stå ved makt.

Poteter til brenneriene.

Angående den oppståtte situasjon om bruk av poteter til tilvirkning av brennevin, har sekretariatet etter anmodning av Aust-Agder kvinneutvalg anmodet Forsyningsministeren om å finne andre utveier å nytte årets potetshøst på, slik at overskuddet på poteter kan komme til nytte som føde for befolkningen.

Skattespørsmål.

Vedrørende skattespørsmålene er det etter anmodning fra Hordaland arbeiderpartis kvinner, oversendt Regjeringen følgende henstilling:

Kvinneutvalet i Hordaland som dryftet skattespørsmålet på siste årsmøte, vil i samsvar med framlegg som vart oversendt styret, og ordskiftet som vart fort, beda kvinnesekretariatet å ta opp spørsmålet med Regjeringa korleis skattebyrden kan lettast for småkårsfolk.

Vi peikar på at det skattefrie frådraget for statsskattenes vedkommande må aukast slik at det vert eit rimelig eksistensminimum skattefritt.

I alle kommunar bør nyttast skattetabeller som står i remelig forhold til levekostnaden i vedkommende kommune. Det må takast effektive rådgjerder til å skifta skattebyrdene meir rettvist enn nå. Sjølvstendige næringsdrivende og serleg jordbrukarne skattes nå ikkje etter den faktiske innkoma dei har.

Det må bli strengare kontroll med næringsoppgåver og rekneskap. Og der det er påviselig misshøve mellom innkoma på den eine sida, privat forbruk og auke i formue på den andre, må det verta høve til å likna etter skjønn.

Det må takast meir effektive rådgjerder mot skattesnyteriet. Vi ser dette som ei av dei viktugaste saker og vonar at det vert gjort fortgang med revisjon av skattelovene i den leid som vi har nemnt.

Studievirksomheten.

Kvinnesekretariatet's årlige studiekurs med deltakelse fra hele landet hadde denne gang over 150 ansøkere. I samarbeid med Arbeidernes Opplysningsforbund fikk vi arrangert 2 kurs. Det første fra 22.—28. august. Det annet kurs fra 19.—25. september. Begge kursene ble holdt på Sjømennenes feriehem i Asker. Undervisningen var bygget over Liv Kluge's bok «Trygging av Mor og Barn».

Leder for det første kurs var Liv Kluge og for det annet Tulla Bratvold Negård.

I følge jnnkomne rapporter i tia 1. januar—14. desember 1948 er det i kvinnebevegelsen holdt 35 studieringer med 394 deltakere, hvorav 2 brevkurs med 15 deltakere.

Emnefordelingen er således:

Organisasjonskunnskap 14 ringer.

Våre politiske partier 3 ringer.

Frihet og demokrati 1 ring.

Kommunalkunnskap 6 ringer.

Arbeiderklassen i norsk historie 1 ring.

Sosial trygging av mor og barn 6 ringer.

Litteratur 1 ring.

Husmorferie 2 ringer.

Kvinnereising 1 ring.

5 stk. 1—3 dagers kurs med 138 deltakere.

4 stk. 4—14 dagers kurs med 107 deltakere.

Tillitskvinnekonferansen.

Kvinnesekretariatets Tillitskvinnekonferanse ble holdt den 28. august. Til den hadde de første studiekursdeltakere adgang med talerett, men ikke stemmerett. Program for konferansen var: «Kvinnebevegelsens praktiske arbeidsoppgaver» og «Samarbeid mellom kvinneorganisasjonene».

I tilslutning til Aase Lionæs's foredrag om «Kvinnebevegelsens praktiske arbeidsoppgaver», ble følgende henstilling sendt sentralstyret:

Tillitskvinnekonferansen henstiller til partiet å medvirke til at det blir dannet kvinneavdelinger i alle de partilag som ennå ikke har kvinneavdelinger.

Vi ber sentralstyret om å pålegge partiets fylkessekretærer å gjennomføre denne oppgaven i samarbeid med kvinneorganisasjonen.

Studie- og feriereise til København.

I samsvar med kvinnes nordiske samarbeid arrangerte Kvinnesekretariatet en studie- og feriereise til København i forbindelse med den nordiske kvinneuken som ble holdt fra den 12.—17. juli. Deltakelsen fra Norge ble overveldende, det var 87 som deltok. Den største delegasjon som noen gang har deltatt utenom det land som har stått som arrangør av uken.

Programmet for uken var bl. a. ½ times innledningsforedrag hver dag med etterfølgende to minutters innlegg fra de øvrige land som ikke hadde hovedtalen til spørsmålet.

Kvinnesekretariatets hovedtaler til spørsmålet «Kvinnene innen den nordiske arbeiderbevegelse», var Rakel Seweriin. Forøvrig stilte sekretariatet innledere til 10 minutters innleggene. Til spørsmålet

«Internasjonale problemer», og ved åpningen i Rådhushallen talte Aase Lionæs. Om «Nye oppdragelsestanker» talte Klara Skoglund, og om «Familiens framtid», Sigrid Syvertsen. «De ensligstilte mødres stilling i samfunnet» ved Kirsten Bruinvold, og ved det offentlige møte i Fælleparken talte Thina Thorleifsen. Som norsk dirigent på en av møtedagene var Oddlaug Kristiansen, Stavanger.

Representasjon i andre land.

På det nordiske kvinnemøte i København den 26. januar, hvor programmet for den nordiske kvinneuken ble fastsatt, møtte Thina Thorleifsen.

På Sveriges Sosialdemokratiska Kvinnoförbunds kongress i mai og på den Internasjonale Sosialistiske Kvinnekonferanse i Wien i juni måned møtte Aase Lionæs.

Årsmøter og konferanser.

På Vestfolds kvinneutvalgs årsmøte, formannskonferanse i Arendal og på formannskonferanse i Akershus har Aase Lionæs møtt som sekretariatets representant.

Av enkelte foredrag har hun talt på følgende steder: Asker, Horten, Østensjø, Høvik, Høyenhall (2), Trondheim, Lørenskog, Drammen, Holmestrand, Bergen (2), Nydalen (Naglefabrikken), Tofte i Hurum, Oslo (12). I alt 28 foredrag.

Ragna Karlsen har møtt på Akershus kvinneutvalgs årsmøte den 20. november og representert sekretariatet på Drammens kvinneforenings 40-års jubileumsfest. Foredrag har hun holdt på følgende steder: Haugfoss, Eidsvold, Jaren, Simensbråten, Bærum, Drammen (4) og Oslo (4). Tilsammen 15 foredrag.

Emma Andersen har representert Kvinnesekretariatet på Sløemestad Kvinnegruppes 25-års jubileumsfest og holdt foredrag på Geitshus, hvor hun også dannet kvinneforening.

På Hedmarks fylkespartis årsmøte og på kvinneutvalgets årsmøte på Hamar, i Østfold og på kvinnekonferansen i Høyjor, Vestfold og på formannskonferanse i Aust-Agder har sekretariatet vært representert ved Rakel Seweriin.

Av enkelte foredrag har hun talt på følgende steder: Egersund, Horten, Brumunddal, Torp, Hobøl, Skien, Stabekk (2), Grefsen, Simensbråten, Kjelsås, Opdal, Abildsø, Oslo (15). Tilsammen 32 foredrag.

På årsmøtet i Arendal for Aust-Agder kvinneutvalg, årsmøtet i Drammen for Buskerudkvinnene og på kvinnekonferanse for Hordaland og Bergen (2 foredrag) har sekretariatet vært representert ved Rachel Grepp.

Av enkeltforedrag har hun holdt foredrag på følgende steder: Setre, Høyenhall, Hellerud, Snarøya, Arendal, Oslo (6). Tilsammen 15 foredrag.

På Sør-Trøndelags kvinneutvalgs årsmøte i juni og på Aust-Agder kvinneutvalgs halvårsmøte i august har sekretariatet vært representert ved Astrid Skare.

Klara Skoglund har holdt enkeltforedrag i Maridalen, Armark, Sormarka og Skjeberg.

Thina Torleifsens har representert Kvinnesekretariatet på følgende årsmøter, konferanser og jubileumsfester: Vest-Opland, Buskerud, Namdalen, Vest-Agder, Inn-Trøndelag og Sogn og Fjordane kvinneutvalgs årsmøter. Videre har hun vært representant på Vestlandskvinnenes konferanse i Stavanger og på Akershus formannskonferanse. Dessuten har hun representert sekretariatet ved 40-års jubileumet i Hokksund og Halden kvinneforeninger, 15-års festen i Spydeberg kvinneforening og på 20-års festen i Vestby og Åros kvinneavdelinger.

Enkeltforedrag har hun holdt på følgende steder: Krokstadelva, Sellebak, Lillestrøm, Sandvika, Stabekk, Namsos, Bangsund, Grong, Mosjøen (2), Drevvatn, Elsfjord, Høybråten (2), Moss, Høyenhal, Jevnaker, Golia, Hobøl, Verdalen, Eidsvold, Snarøya, Asnes, Nes på Romerike, Høyanger, Bergen, Oslo (5). Tilsammen 44 foredrag.

Arbeiderkvinnenes Husstellkontor.

Husstellkontoret har i 1948 besøkt Hedmark, Hordaland, Rogaland, Vest- og Aust-Agder samt Buskerud fylke med kjøkkenutstillingen. Om lag 55 000 mennesker har besøkt utstillingen og tegninger av kjøkkenet er solgt i om lag 3 000 eksemplarer

13 000 skolebarn har vært til skolefrokosten i samband med utstillingen, og samtlige har fått en kort orientering om skolefrokosten og ernæringens betydning.

34 matdemonstrasjoner har vært holdt og disse har vært besøkt av om lag 9 000 interesserte.

Husstellkontoret har av Aktiv Husshållning i Sverige fått oversettelsesretten til «Vi syr — vi strikker — vi hekler». Boken er solgt i 6 500 eksemplarer hittil. Bokens modeller er innkjøpt og framvises i forbindelse med kjøkkenutstillingen, likeså kan alle mønstre til modellene fåes gjennom Husstellkontoret.

Husstellkontoret har også holdt sitt første sykurs med 10 deltagere og med fru Anstensen som lærerinne. Kurset ble holdt på Statens kvinnelige Industriskole og varte i 8 uker.

Videre har kontoret latt utarbeide en liten brosjyre «Riktig mat», som inneholder så vel en orientering om riktig ernæring som en rekke oppskrifter på mat etter de nåværende forsyningsforhold.

Nye kvinneavdelinger.

Nye kvinneavdelinger er stiftet på disse steder i *Nord-Norge*: Rognan, Vestby og omegn i Saltdalen, Fauske, Fauskeid, Utskorpen, Lukrvatn og Hattfjelldal.

Nord-Trøndelag: Grong, Ytre Egge, Østre Sparbu og Leksdal i Verdalen.

Sør-Trøndelag: Driva og Bjørgen.

Hedmark: Øvre Rendalen, Unset, Ellevold, og Tjura ved Kirkenær.

Vest-Oppland: På Jevnaker er det dannet kvinneavdeling i Østre og Vestre Jevnaker, Møre og Romsdalen, Todalen, Nesjestranda, og vi har fått melding om at det er tilsluttet Kristiansund Arbeiderparti, «Sjømennenes Kvinneforening» og Arbeiderlagets Kvinnegruppe.

Vest-Agder: Halse pr. Mandal, Nes pr. Flekkefjord og ved Knaben gruver.

Aust-Agder: Holt og Tvedestrand Kvinneavdeling.

Østfold: Trolldalen ved Kråkerøy, og vi har fått melding om at Vask- og Rengjøringskvinnens Forening i Askim står i partiet.

Vestfold: Andebu og Arendalsogn pr. Tønsberg.

Buskerud: Geithus Kvinneavdeling.

Tilsammen 34 kvinneavdelinger.

5 kvinneutvalg er skipa i bypartiene Moss og Kristiansund og ved herredspartiene i Fetsund, Sigdal og Egge og ved Grue på Hedmark.

Arbeiderkvinnen

er utkommet i 10 nummer, idet april—mai- og juli—august-nummeret er kommet ut som dobbeltnummer.

«Veilederen» er utkommet i 3 nummer. Av annet materiell er sendt avdelingene dagsordenen for landskvinnekonferansen og sakene vedrørende partiets landsmøte i 1949.

Av annet materiell er brosjyren «Til Husmoren» sendt alle våre kvinneavdelinger.

Arbeidernes Ungdomsfylking.

Utdrag av beretning for A.U.F.

1948 må sies å ha vært et godt arbeidsår for Fylkingen. Selv om ikke medlemstallet er økt noe vesentlig, har det foregått en indre stabilisering i laga, og selve skoleringsen er bedre enn den har vært etter krigen.

Rapporter og kontingent løper lettere inn, og rundt om i lag og distriktslag har vi nå kamerater som forstår Fylkingens betydning og går aktivt inn for arbeidet.

Vesentlig er det at nærsagt alle lag og distriktslag i dag ledes av ungdom som er kommet til bevegelsen etter krigen. Vi er dermed i ferd med å arbeide oss ut av vanskene som generasjonsskiftet etter 5 års stillstand skapte, og kan derfor gå inn i valgåret med bevisstheten om at vi i Fylkingen har en verdifull avantgarde i stortingsvalgekampen.

Agitasjon.

1. kv. var det en landsomfattende agitaskampanje i hvilken og distrikter ble tildelt penger og materiell fra Fylkingen. Det er også gjennomført turnéer i Nord-Norge, Telemark, Helgeland, Sør-Trønde-

lag, Sunnmøre—Romsdal og Sogn og Fjordane. Til dette arbeid er delvis brukt reisesekretæren Evald Lovli og de faste tillitsmenn ved kontoret.

Nordisk leir og Nordiske demokratiets dag.

Den nordiske leiren ble dette året arrangert på Hamar. Leiren ble i alle deler vellykket og samlet 4 500 deltagere. Av disse var 1 000 fra Sverige, 700 fra Danmark, 90 fra Finnland og 11 fra Spania i eksil. England var også representert. Nordiske demokratiets dag ble avviklet 18. juli og samlet deltagere fra hele østlandet. Der var talere fra Sverige, Danmark og Norge.

Opplysningsarbeidet.

I samband med den nordiske leiren ble A.U.F.s sommerskole avviklet. Skolen hadde ca. 100 elever. Ved siden av dette var det daglige forelesninger med inntil 450 tilhørere.

Det er i 1948 meldt til A.O.F. 233 studieringer med 2 370 deltagere fra A.U.F. Dertil kommer lagas kurs gjennom Folkets Brevskole.

Besøk av tyske ungdommer.

Fylkingen innbød 60 tyske ungdommer til et 8 dagers besøk i Oslo. Dette var et tiltak av vidtrekkende politisk betydning med den innstilling som det norske folk naturlig nok ennå har overfor tyskere. Besøket ble imidlertid ualminnelig vellykket, og disse ungdommene fikk full anledning til å studere norske samfunnsforhold.

Andre ungdomsorganisasjoner er senere kommet etter med liknende tiltak.

Filmen «I trygge hender»

er gjort ferdig i året under medvirken av partiet og Opplysningsforbundet.

Nordisk og internasjonalt samarbeid.

Fylkingen har dette året meldt seg ut av Verdenssambandet av demokratisk ungdom. Grunnen var at denne organisasjon mer og mer utviklet seg til å bli et kommunistisk redskap.

Aktiviteten innen Den sosialistiske Ungdomsinternasjonale er større enn før og mesteparten av året har S.U.I.s studentsekretær vært formann i A.U.F.s internasjonale utvalg, Gudmund Harlem.

Ledelsen av Den nordiske Samarbeidskomitéen har også ligget i Norge, med Rolf Åkervik som formann.

Ungdommens fellesnemnd.

Da heller ikke dette organet har hatt muligheter for å arbeide positivt, gjorde Fylkingen en uttalelse på landsstyremøtet i april om ikke å delta i organisert ungdomsarbeid sammen med Unge Høyre og N.K.U.

Som konsekvens av dette har ikke Fylkingen på noe senere tidspunkt tatt del i arbeidet i Ungdommens fellesnemnd.

Industria-aksjonen

er et ledd i reisingen av et Fylkingens kampfond til bruk i stortingsvalgkampen.

Fylkingen vil bestrebe seg på å føre en egen ungdommens valgkamp overfor de nye velgere.

Organisasjonen.

A.U.F. har nå 714 lag, 60 kretser og 29 distriktslag. Medlemstallet er ca. 46 000.

Framfylkingen.

I løpet av 1948 er det lagt et godt grunnlag for utbygginga av arbeiderørslas barneorganisasjon. Det er trukket opp nye retningslinjer for det praktiske lagsarbeidet, og det legges opp materiell for en omfattende gruppevirksomhet. Med det er lederoppgavene i Framlaga gjort betydelig lettere, og det skulle tilsi at alle plasser har muligheter for å gå i gang med Framlag. Det er først og fremst mangel på lederkrefter som hittil har hindret en omfattende utbygging med Framlag på alle plasser, og det er klart det her blir gjort for liten innsats av partilag, kvinnegrupper og ungdomslag.

De stedene som har Framlag i gang kan peke på en betydelig innsats i løpet av året, med stor gruppe- og lagsvirksomhet. Sommerens leirer ble arrangert av lag og kretser, og det var også en rekke utvekslinger med organisasjonene i Danmark og Sverige. Det er i året startet 21 nye Framlag, og lagstallet er nå 125 med om lag 8 000 medlemmer.

I 1948 er det sentralt gjort forberedelser til den Nordiske leiren Framfylkingen skal arrangere i 1949. Denne leiren er lagt til Vardal ved Gjøvik i tiden 5.—14. juli, og det regnes med et deltagerantall på minst 6 000 fra organisasjonene i Danmark, Sverige, Finnland og Norge. Det er gjort henvendelse til alle parti-, fagforeninger, kvinnegrupper og ungdomslag om stønad til et leirfond som skal nyttes i forbindelse med den nordiske leiren. Dette fondet er kommet opp i vel 26 000 kroner i 1948.

Regjeringen og Stortinget.

Beretning ved stortingsgruppens sekretær.

Ved utløpet av sin sykepermisjon den 15. mars overtok Kristian Fjeld igjen Landbruksdepartementet, og Olav Oksvik gikk tilbake til Stortinget. Etter Sven Oftedals død 23. juni ble Aaslaug Aasland konstituert som sjef for Sosialdepartementet. Lars Moen ble utnevnt til statsråd i Kirke- og Undervisningsdepartementet 29. oktober etter Kaare Fostervold, som var ansatt som sjef for Kringkastingen.

Ved kgl. res. av 29. oktober 1948 ble besluttet å opprette et Kommunal- og Arbeidsdepartement som fra Justisdepartementet overtok Kommunalavdelingen og fra Sosialdepartementet de saker som knytter seg til lønns- og arbeidsforhold. Ulrik Olsen ble utnevnt til sjef for det nye departement fra 20. desember 1948. Samtidig ble Aaslaug Aasland, som fra 1945 hadde vært konsultativ statsråd, tilsatt som sjef for Sosialdepartementet.

Stortingsgruppens styre har bestått av: Oscar Torp, formann, Natvig Pedersen, nestformann, Lars Moen, sekretær, inntil 23. juni, deretter Arne Strøm. Øvrige medlemmer: Olav Oksvik, Mons Lid,

Jens Steffensen, Rakel Seweriin, Johs. Olsen. Varamenn: Olaf Watnebryn, Jacob Pettersen og Gunvald Engelstad. Som sekretær for stortingsgruppen har fra 1. januar 1948 vært tilsatt Hans Cappelen.

Regjeringen har i 1948 satt fram 146 stortingsproposisjoner og 92 lovproposisjoner og sendt Stortinget 69 meldinger. Stortinget har holdt 84 møter, Odelstinget 38 og Lagtinget 28 møter.

Nedenfor er satt opp de viktigste saker som Regjeringen i løpet av året har lagt fram for Stortinget eller som dette har behandlet.

Den alminnelige økonomiske politikk.

Regjeringens budsjettforslag for 1948—49 balanserte med 2 490 millioner kroner. Driftsbudsjettet var gjort opp med et overskudd på ca. 3.2 millioner kroner. Den samlede lånesum med 213 millioner, av større nye utgifter var tatt med 301 million kroner til krigsskadetrygdene. Bevilgningen til prisstøtte var økt med 200 millioner kroner til 600 millioner kroner.

Nasjonalbudsjettet for 1948 ble lagt fram og behandlet sammen med statsbudsjettet. Arbeiderpartiets, Høyres og Kommunistpartiets fraksjoner i Stortinget avga særuttalelser til stats- og nasjonalbudsjettet, mens Bondepartiets, Kristelig Folkepartis og Venstres representanter ga en fellesuttalelse. Regjeringens framlegg ble vedtatt uten vesentlige endringer. Halvårsmelding om gjennomføringen av nasjonalbudsjettet ble lagt fram 11. september. Meldinger viste stort sett godt samsvar mellom budsjetterte størrelser og nådde resultater.

Samtykke til ratifikasjon av overenskomsten om det europeiske økonomiske samarbeid ble gitt og Regjeringen ble samtidig gitt fullmakt til å ta imot inntil \$ 100 millioner av De forente Staters regjering som lån eller tilskudd. Melding om dollarkreditt oppratt under Det europeiske Gjenreisningsprogram er sendt Stortinget 12. september 1948. I samsvar med vedtak av Organisasjonen for europeisk økonomisk Samarbeid har Regjeringen lagt fram et langtidsprogram som dekker perioden fram til 1952—53, da den ekstraordinære hjelpeaksjon fra amerikansk side forutsettes avviklet. Langtidsplanen ble godkjent i sine hovedtrekk av Stortinget.

Skatter og avgifter.

Det er gjennomført visse skattefrie fradrag for hustru som har arbeidet utenfor hjemmet. Til dekning av utgiftene ved ekstraordinære beredskapstiltak er vedtatt å skrive ut en verneskatt etter stort sett samme prinsipper som krigsskadeavgiften. Verneskatten er anslått å ville innbringe ca. 250 millioner kroner.

Avgiften på tobakksvarer er forhøyet med fra 25 til 50 pst. på ulike vareslag. Det er gitt lov om avgift på skipstonnasje og skipsfrakter og om avgift til pensjonering av skogsarbeidere.

Regulerings- og kontroll-lovgivningen.

Loven om lønnsnemndene ble forlenget til 1. juli 1949. Det er gitt ny lov om håndheving av pris- og rasjoneringslovgivningen som etablerer eget kontrollapparat for denne virksomhet. Loven om avståing av bruksrett til husrom m. v. er gitt forlenget gyldighet.

Industrisaker.

Det er gitt melding om A/S Ardal Verks kontrakt med Canadiske Aluminiumsforetak og gitt bevilling til gjenoppbygging av A/S Syd-Varanger. Regjeringen har lagt fram en oversikt over lån og bidrag av fondet for nye industrielle tiltak i tiden 1. januar—31. desember 1947.

Staten har overtatt 20 pst. av aksjene i A/S Nasjonalindustri og overtatt aksjer i forskjellige elektrotekniske selskaper for kr. 870 000.00.

Elektrisitetsutbygging.

Det har vært behandlet en rekke konsesjonssaker for regulering og utbygging av vannkraft og lagt fram en oversikt over kraftverksutbyggingen og forslag til prioritetsordning for de aktuelle byggetiltak.

Landbruket.

Det er vedtatt å sette i verk potettrygd for et samlet beløp av 18.5 millioner kroner og ytt statstilskott til nedsetting av prisen på motorsager. Regjeringen har inngått avtale med jordbruksorganisasjonene om prisen på landbruksprodukter for 2 år.

Fiskeriene.

Loven om Statens Fiskerbank og kommunale fiskerinemnder er vedtatt. Råfiskloven og lov om regulering av produksjon, omsetning og utførsel av fisk er forlenget. Likeledes er loven om tillatelse til å bygge og reparere trefartøyer og fiske- og fangstfartøyer av stål forlenget. Granskningen av Statens drift av Melbu-anlegget er behandlet.

Statens tjenestemenn.

Det er foretatt en omfattende regulering av lønnsforholdene for Statens tjenestemenn og for lærere i folke- og framhaldsskolen m. v.

Sosiale tiltak.

Det er vedtatt vernelover for arbeidstakere i jordbruket og for hushjelp, innført pensjonstrygd for sjømenn og gitt lov om utdanning og offentlig godkjenning av sykepleiere. Loven om alderstrygd er forlenket og arbeidet med forhøyelse av alderspensjonene tatt opp. Fatigloven er endret formelt til en forsorgslov. Det er satt fram proposisjon om arbeidstiden på skip og lagt fram stortingsmelding om folketrygden.

Kulturspørsmål.

Loven om Universitetet i Bergen og om Riksteatret er vedtatt. Det er gitt en melding om ordningen av yrkesskolene for håndverk og industri og en melding om skolebygg. Loven om brevskoler er vedtatt og forslag om opprettelse av en skole for sosial og kommunal utdanning satt fram.

Gjenreisningen.

Det er lagt fram en stortingsmelding om gjenreisningen av de krigsherjede strøk og en melding om boligbyggingen. Videre er gitt en melding om foreliggende krav om anlegg av jernbaner.

Konstitusjonelle spørsmål.

Valgbarhetsalderen til Stortinget er senket til 21 år. Diverse forslag som tok sikte på å øke stortingsrepresentasjonen for Oslo oppnådde ikke grunnlovsmessig flertall. Stortinget satte ned en valg-

ordningskommisjon hvis innstilling ble lagt fram ved årsskiftet 1948—49. Et grunnlovsforslag som tok sikte på å lette adgangen til å avskjedige embetsmenn oppnådde ikke grunnlovsmessig flertall.

Utenrikspolitikken.

Det er gitt melding om Norges deltagelse i 4. og 5. samling av F.N.s økonomiske og sosiale råd og om Norges deltagelse i F.N.s første ekstraordinære og annen ordinære generalforsamling. Utenriksministeren har diverse ganger i Stortinget gjort rede for Regjeringens utenrikspolitikk og ved et fremsatt forslag i Stortinget den 10. september 1948 fått tilslutning til hovedlinjene i den førte utenrikspolitikk fra samtlige partier unntatt kommunistene. Stortinget har gitt sin tilslutning til midlertidig tiltredelse av Generalavtalen om tolltariffer og handel, undertegnet i Geneve 30. oktober 1947.

Militærvesenet.

Ved stortingsbeslutning av 16. mars 1948 ble gitt fullmakt til å bruke inntil 100 millioner kroner til ekstraordinære beredskapsformål i 1948. For tidsrommet 1. januar 1949—30. juni 1950 er til samme formål bevilget 112 millioner kroner og gitt fullmakt til å foreta materialbestillinger for inntil 31,5 millioner kroner. Norges deltagelse i okkupasjonen av Tyskland er forlenget med inntil 2 år.

Andre saker.

Odelstinget har behandlet innstillingen fra Undersøkelseskommissjonen av 1945 forsåvidt angår regjeringen Nygaardsvolds virksomhet inntil 9. juni 1940, Administrasjonsrådet, riksrådsforhandlingene og fylkesmennene. Videre er behandlet generalløytnant Riiser Larsens avskjed. Stortinget har behandlet frabeordningen av generalmajor Helset som sjef for Hæren.

Endelig har Stortinget, foranlediget ved en interpellasjon fra Olav Oksvik, besluttet å sette ned et utvalg til gransking av de politiske partiers og den politiske presses finansiering, herunder den virksomhet som drives av stiftelsene Industria og Libertas:

